

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทั่วไปของเกษตรกร หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศึกษาสภาพการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น ของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ที่จัดโดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ใน 3 สาขาอาชีพหลัก คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาสัตวศาสตร์ และสาขาเกษตรผสมผสาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจาก 15 หมู่บ้าน รอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราช ปี พ.ศ. 2544 รวม 2,123 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดร้อยละ 10 รวม 215 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการจัดลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.62 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่งมีระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพที่ทำปัจจุบันส่วนใหญ่ปลูกพืช ส่วนอาชีพรองที่พบมากคือ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีภาระหนี้สิน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมกับหน่วยงานที่อยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เกษตรกรส่วนใหญ่ตัดสินใจประกอบอาชีพตามที่ทางราชการส่งเสริม สภาพปัญหาที่พบในการประกอบอาชีพเกษตร คือ ด้านเงินทุน ด้านการปลูกพืช พบว่ามีการปลูกมันสำปะหลัง ทำสวนมะม่วง การทำนาปี ด้านอาชีพการเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยพบว่าการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด รองลงมา คือ

การเลี้ยงเป็ดเนื้อ พันธุ์สัตว์ที่ใช้เลี้ยงเป็นพันธุ์ลูกผสม อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์มากกว่าครึ่งเป็นอาหารที่ผสมเอง ด้านการประกอบอาชีพการเกษตรผสมผสาน มีพื้นที่ในการปลูกพืชทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 28.27 ไร่

สภาพการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่พบคือ ลักษณะของพื้นที่ทำการเกษตรเป็นดินทราย ไม่อุ้มน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีการชะล้าง พังทลายของดิน แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรคือ น้ำฝน แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เกษตรกรใช้วิธีการกำจัดศัตรูพืช โดยใช้สารเคมีมากที่สุด และส่วนใหญ่มีการกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี เกษตรกรใช้เครื่องทุ่นแรงในการทำการเกษตรคือเครื่องพ่นยา รถไถเดินตาม และเครื่องสูบน้ำ ผลผลิตที่ได้เกษตรกรดำเนินการขายเองเป็นส่วนมาก และพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าเกษตรกรรม

ส่วนความต้องการด้านปรับปรุงอาชีพของเกษตรกร พบว่า มีความต้องการปรับปรุงอาชีพในด้านพืช 3 ลำดับ คือ การใช้ปุ๋ย การปลูกพืชพันธุ์ดี และการใช้ยาปราบศัตรูพืช ปรับปรุงด้านสัตว์ 3 ลำดับแรก คือ โรคและการป้องกันรักษา การเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี และด้านอาหารและสูตรอาหารสัตว์ การปรับปรุงด้านเกษตรผสมผสาน โดยมีการปรับปรุงด้านการเกษตรผสมผสาน เกษตรและทฤษฎีใหม่

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น มีความต้องการฝึกอบรมทั้งหมด 6 สาขาวิชา คือ สาขาพืชศาสตร์ มีระดับความต้องการมากเกินกว่าครึ่ง ได้แก่ การทำสวนผลไม้ การทำนาแผนใหม่ และการทำสวนผัก การปลูกพืชไร่ ดินและปุ๋ย สาขาวิชาสัตวศาสตร์ พบว่า วิชาที่ต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก คือ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงไก่เนื้อ การเพาะขยายพันธุ์ปลา และการเลี้ยงไก่เนื้อ การเพาะขยายพันธุ์ปลา และการเลี้ยงไก่ไข่ สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร พบว่า วิชาที่ต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก คือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์พืช การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ การถนอมอาหาร การบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาช่างเกษตร พบว่า วิชาที่ต้องการฝึกอบรมในระดับมาก คือ ช่างไฟฟ้า และการชลประทาน สาขาวิชาธุรกิจเกษตร พบว่า วิชาที่ต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก คือ การกำหนดราคาผลผลิต สินเชื่อการเกษตร การตลาดเกษตร สหกรณ์การเกษตร สาขาวิชาเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรธรรมชาติ สาขาวิชาการบริหารจัดการ พบว่า วิชาที่ต้องการอบรมอยู่ในระดับมาก คือ การบริหารจัดการใช้จุลินทรีย์ EM การบริหารการจัดการงานฟาร์มด้านพืช การบริหารจัดการอุตสาหกรรมเกษตร

ส่วนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของเกษตรกร ผลการวิจัย พบว่า ช่วงเวลาในการจัดฝึกอบรม ในวันหยุดราชการ ระยะเวลาที่อบรมในแต่ละครั้ง ควรใช้เวลา 2-3 วัน ส่วนสถานที่ที่เหมาะสมในการฝึกอบรม คือ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะเข้มเทรา

## ABSTRACT

TE139397

This research aimed at studying on Agricultural short course training program providing by Chachoengsao College of Agriculture and Technology as needed by farmers in surrounding villages of Khao Hin Sorn Royal Development Study Center in 3 main categories as follow :1) crop raising training 2) animal raising training and 3) integrate farming training.

Two Thousands one hundred and twenty-three of farmers in 15 villages who lived surrounding Khao Hin Sorn Royal Development Study Center were population of the study. Two-hundred fifteen were the sample group. Structured interview were the tools for gathering data. All data were processed through computer program SPSS for Windows and being analyzed by frequency counts, percentage, mean, weighted mean score and rank.

The research found that the majority of farmers were male, married and being Buddhists. More than one-half of them finished grade 4 of primary education. Most of them were engaged in crop raising as a main occupation while the second occupation was on hire. The majority of them lead them own land. More than one-half of them had debt. Most of them had never received training from any agency of Khao Hin Sorn Royal Development Study Center.

Most of the farmers decided to engage in any occupation according to the official promotion. They faced with inadequate capital. For crop raising they planted cassava, mango, and paddy while raising poultry especially on broiler chicken and duck were then livestock raising. Hybrids livestock

and mixed feeds were used by them. For mixed farm operation, they raised orchards and livestock with average of 28.27 rais for thin farms areas.

For thin farming conditions, their land was sandy soil, less in water holding, low fertility and soil erosion occurrence. Rain fall and water from natural resources were thin sources of water. They used agrochemical for plant pest controls especially using herbicides or weed killers to control weeds. Most of them used farm machinery as follows sprayers or dusters, hand tractors and water pump. They sold their farm products which were set a price by the middle men.

For farming improvement needed by farmers on crop raising category, they indicated to improve about fertilizer applications, planting better crop varieties, and pesticide application while on the livestock raising category were needed to improve livestock disease prevention and control, raising better livestock breeds, and feed and feeding. For integrate farm in improvement category, they needed to improve integrate farming method and how to conduct King's Project : New Theory.

They indicated their training needs on agricultural short course training program on crop raising category as follows : orchards, field crops, soil and fertilizers, modern paddy raising, vegetable growing, plant pests control. For livestock category, they indicated to be trained as follows : in land fish raising, broiler raising, fish culture and laying hen raising. For agricultural industry, they indicated to be trained products processing and package and packaging. For farm mechanics, they indicated to be trained on farm electricity and irrigation. For agricultural business, they indicate to be trained as follows : price and pricing farm products, agricultural credits, agricultural markets and agricultural cooperatives. For mixed farming category, they needed to be trained as follows : application integrate farming operative, King's Project : New Theory and natural agriculture operation. For farm management category, they needed to be trained on micro organism EM management, crop farm management and agricultural industry management.

They also pointed out that they preferred to have holiday with the period of 2-3 days for their training and they mentioned that Chachoengsao College of Agriculture and Technology was the suitable place for their training.